

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre — — — 10 kor.
 Félév évre — — — 4 c
 Kályban kávéval hordva:
 Egész évre — — — 20 kor.
 Félév évre — — — 5 c
 Védőre postán szállva:
 Egész évre — — — 24 kor.
 Félév évre — — — 6 c

TISZÁNTÚL

POLITIKAI NAPILAP

Megjelenik minden nap a hét és
 keddnap utáni napok kivételével

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárad, Apáczai-utca 8.

A szerkesztőség kizárólag visszafizetés
 vagy megfizetésre nem vállalkozik.

Előfizetések és hirdetések a
 kiadóhivatalban intézendők.

Egyes mások ára 8 fillér.

NAGYVÁRAD, febr. 10.

Botrány.

Megint van anyag a botránkozásra. Budapestben rábukkantak egy bíróra, aki fényűző módon élt. Nem volt magánvagyon, lehetséges, hogy fiatalabb korában ideálok vezették s nem a hozományért nősült, később nőttek az igények, megindult a lavina — s a bírót ma kérelhetlenül legázolja a rettenetes vád: megvesztegették.

Van tehát anyag a botránkozásra.

Tegnap még a képviselőház igazságügyi bizottságát szidtuk, a miért az új perrendtartásban gáncsot vet az ügyvédi kar megélhetésének; ma pedig nem egy elkeseredett ügyvéd kiált fel: No lám, pedig a bajnak nem nálunk vannak nyomai!

Es megindulnak a szokott kegyes sópánkodások, a jámbor lelkek kesergései. Romolnak a közerkölcsök. Nincs többé becsület. Vége a józan mérsékletnek. Ha már a bíró is megvesztegethető, kibizunk akkor?

Szóval van anyag bőven a megbotránkozásra.

Eszembe jut erről egy régi mese.

A cigány minden áron lovon akart járni. Vett hát magának lovat; pénzen-e vagy más uton, az mellékes. Mikor aztán meg volt a paripa, elhatározta a cigány, hogy minta-lovat nevel belőle: olyat, amelyik dolgozik, de nem eszik. Megkezdte

hát a lovat leszoktatni az evésről; minden nap kevesebb és kevesebb enivalót adott eléje s mikor elérkezett az utolsó dicső nap, a mikor a kevés abrak a semmire redukálódott: a derék paripa a bőrével számolt be a gazdájának. A cigány megvakarta a fületét:

— Becsaptak vele a svindlerok! Mégsem volt ez faj-paripa. Kezdjük újra.

Ugyanígy tesz az állam is a hivatalnokaival. Nagyon triviális, de nagyon igaz hasonlat.

Az adó- és bélyegszabályokat kivéve, semmiről sincs dúsabb törvény- és rendeletgyűjteményünk, mint a hivatalnokok dolgáról. Kezdve attól, hogy egy járásbírósi irnoknak hány sort kell körmölnie napjában, fel egészen a kuriai elnök aktahalmazáig mindenkinek ki van mérve a munkája pontosan, de bőven. Többet nem lehet kívánni, mint a mennyit a magyar hivatalnoki kar dolgozik (a szabály szerint). Maga a szabályok áttanulása is hatalmas munka. Hanem mikor kérjük, hogy mit kap hát ezért a munkáért a hivatalnok, mit kap a könyvekbe ölt fiatalságért, a nehéz munkába fojtott férfikorért? a felelet egyszerű. Koldus-nyugdíjat párnául ősz feje számára, addig pedig annyi kenyeret, hogy éhen ne haljon. Meg van szabva a fizetés is pontosan, de zsugori módra.

Ma pedig, tagadhatatlan, az igények, a jogos igények fokozódtak. Nagyatyáink ideje óta nemcsak a faggyu-gyertya alakult át szédületes gyorsasággal villamoslámpává, hanem lépést tartottak vele

egyéb igényeink is, főleg a nőké. A modern ember többet dolgozik, mint a régi, többet is kell tehát a kényelemből a mérleg másik serpenyőjébe vetni, mert különben az egyensúly felbillen. Ez kérelhetetlen következetesség. Kell tehát, hogy ha az állam bőkezű a munka-kimérésben, ne tegye zsebre a kezét akkor sem, ha a fizetésről van szó.

Nálunk pedig az államnak csak munkaosztó, de nem áldásosztó kezét látjuk. Csoda-e, ha a tisztviselő végre is visszavág az igazságtalan kézre. Fellázad el-lene és úgy állítja helyre az egyensúlyt, a hogy maga tudja? Egyik nem dolgozik annyit, mint kellene; s felhangzik a panasz a hivatalnokok kényelem szeretete ellen. Másik a pénzügyi saltomortálékat csinál a soha ki nem fizetett váltókkal; s minden kövér bankigazgató panaszkodik a könynyelmű hivatalnokokra. A harmadik dolgozik, a mennyit kell. Költ, a mennyit állása és családja igényei követelnek. S mert az állam jobbik keze nem ér hozzája, kinyújtja ő a kezét a pénzért, oda, a hol pénzt talál. Ha beszennyezi a kezét, legyen ugy. De pénz kell.

Mikor aztán kiderül a dolog s a szemfüles újságíró dobra veri a gyalázatot, akkor kegyesen megbotránkozunk.

Helyes. Botránkozunk. Botránkozunk azonban a fő bünösön, az államon, mely hivatalnokait a szigorú fegyelem lánczai alatt csak a nyomorba, vagy a szegyenbe tudja kergetni, míg érdemtel- nek a potyán élvezett sinecurák méh-

A „TISZÁNTÚL” TÁRCZAJA.

S e k k !

— Angolból. —

(Farrowdale lady elfogadó-szobája. Farrowdale kisasszony felemelkedik helyéről, hogy üdvözölje a belépő urat.)

A férfi (gyorsan körülnéz). Egyedül?

A leány (nevetve). Igen. Ugy-e milyen szerencsés?

A férfi (a kit nevetése zavarba hoz). Madge, az ember azt vélné a gunyos hangjából, hogy nem is...

A leány. Ugyan! Boldog vagytok! Sőt jön közelebb a tűzhöz, adok magának egy csésze teát.

A férfi. De...

A leány (türelmetlenül). Nos?

A férfi (egy székre ül). Semmi.

A leány (kiönti a teát). Megkapta a levelemet? Persze, különben nem volna itt.

A férfi. Nem is reméltem, hogy egyedül találom.

A leány (röviden). Ugy-e?

A férfi (hízkelve). Hogyan tudta kicsimálni ezt?

A leány. Oh, nem kellett nagyon erősködnöm rajta: épen ezt akarom elmondani.

A férfi. Azt értsem-e alatta, hogy...

A leány (gyorsan). Igen. Mindent rendbe hoztam. Most már csak a Farrowdale néni ál-

dása van hátra s a lakodalmi torta megrendelése.

A férfi (komolyan néz rá). Értem; folytassa.

A leány (idegesen). Oh, a szokásos jelenet is lejátszódott. A néném belátta, hogy komolyan gondolkodunk mind a ketten s kijelentette, hogy nem ellenzi tovább házasságunkat, s hogy ma délután átengedi nekem az elfogadó-szobáját annyi időre, amíg azt magának illő formában tudlára adom. Továbbá rám bízta, hogy nevében hívjam meg ebédre is.

A férfi (örömteljesen). Ugy-e megmondtam, Madge, édes, hogy végre mégis diadalmaskodunk az elítélleteken?

A leány (erőteltet mosolyal). Oh, kérem, az utólagos »ugy-e megmondtam« — a nők jogába vág.

A férfi (lehajlik hozzá s megakarja csókolni az ajkát, de a leány elfordul s csak a haját éri.) Mindenesetre megnyertem magát. Madge, s ez a fő.

A leány (huzódózva). Ez még nem elég ok arra, hogy az inas rajtakapjon, »szerelmi kettőst« énekelve.

A férfi (nehezteléssel). Nem értem magát, Madge. Harom hónappal ezelőtt, mikor a nagynéje »hidegen, de udvariasan« kijelentette nekem, hogy nem kíván többé a hugánál látni, maga semmibe sem vette tilalmát, titokban találkozott velem barátinénél, az utcán, leveleket írt éjszaka a szobájában, s ezer módot eszelt ki arra, hogy egy-egy pillanatra lás-

suk egymást. Es most...

A leány (közbevág). Az más volt...

A férfi. Mi?...

A leány. Magam sem tudom. Boldognak kellene lennünk és örülnünk a szerencsés fordulatra. Csak ne volna az egész dolog olyan rettenetesen megrendszabályozott.

A férfi. Megrendszabályozott?

A leány. Igen. Most már nem szükséges a fejünket törni azon: hol és mikor lássuk egymást? Vége van az édes eltévedéseknek a képtárakban, az utcai véletlen találkozásoknak. Mindenki igyekezni fog, hogy magunkra hagyjon bennünket s hogy alkalmat adjon egy-egy ölelésre, csókra...

A férfi (hosszu szünet után, elfordított arccal). Az igaz, hogy az a titkos állapot nagyon kellemes volt.

A leány (komolyan). Ugy-e? (Hirtelen összeszedi magát). Ma kivételesen nyolczkor fogunk ebédelni.

A férfi (nyugodtan). Nagyon sajnálom, de legyen szives lady Farrowdale előtt kimenteni.

A leány (érzékenyen). Egy kissé furcsának fogja találni.

A férfi (egykedvűen). Vajjon miért?

A leány. M-rt tulajdonképpen ma nekem kellene az első személynek lennem maga előtt. (Idegesen nevet).

A férfi (hidegen). Az ugy is van. De azért még nem okvetlen szükséges, hogy másokkal szemben neveletlen legyek.

A leány. Persze, hogy nem. (Hanyagul). Hova van hiva?

kasaiban élvezik a mások által gyűjtött mézet.

Botránkozunk — és aztán cselekedünk.
Dr. K. A.

A magyar-csékeli választás.

A magyar-csékeli választókörletben tegnap tartotta jelölt értekezletét a szabadelpártpárt. Daczára a Nagyváradra, *Beöthy* László főispánhoz küldött sokadalomnak, a párt nem dr. *Dési Géza*t kiáltotta ki a párt jelöltjének, hanem egyhangu lelkesedéssel határozta el, hogy *Papp János* megyei főjegyzőt lépteti fel s megválasztása érdekében mindent elkövet.

Korda Andor földbirtokos elnökle alatt tartotta meg Magyar-Csékén a szabadelpártpárt az értekezletet, amelyre nagyszámban gyűlt össze a körlet előkelősége s a szavazók közül igen sokan.

Alig pár percnyi tanácskozás után nagy éljenzéssel egyhangulag *Papp János*t a párt jelöltjéül kiáltották ki. Nyomban megalakították a párt végrehajtó bizottságát.

Az értekezletből meleghangon üdvözölték *Szell* Kálmán miniszterelnököt és báró *Podmaniczky* Frigyes, az orsz. szabadelpártpárt elnökét, s mindkét táviratban tudatták *Papp János* főjegyző jelölését a párt részéről. *Szell* Kálmán miniszterelnök szívélyes hangú táviratban mondott köszönetet az üdvözlésért.

Papp János főjegyző a jelölést elfogadta s már tegnap kiutazott Magyar-Csékére, ahol nagy lelkesedéssel fogadták.

Az amerikai bevándorlás.

Az amerikai bevándorlásról chicagói főkonzulátusunk a következőket közli: Az 1893. évi pénzügyi válság után a bevándorlás 4% al csökkent, 300,000-re apadt. A kedvezőtlen üzleti viszonyok folytán a következő években a bevándorlók száma kerekén 229,000 volt. Az 1899. évben az üzleti helyzet javulásával a bevándorlók száma 311,719-re, az 1900. évben 448,572-re, 1901. évben pedig 487,918-ra emelkedett; 1902. év június 30-ig a bevándorlók száma 648,743 volt. Ugyanilyen számarányokat mutat az 1873-év, ezen időben ugyanis a bevándorlók száma 460,000-ról 313,000-re esett,

a következő években a bevándorlók száma 138,000 volt, 1878 után ismét fokozatosan emelkedett.

Említésre méltó, hogy a német kivándorlók száma folyton apad, ami főleg a németországi ipar fellendülésének tudható be. Az 1902. év bevándorlójának csak 4 1/2% volt német honos, míg 20 évvel azelőtt a kivándorlók számának 25-30%-át tették. A kivándorlók száma a germán államokból apadóban van, ellenben emelkedik a román és szláv államokból különösen Olasz-, Orosz-, Ausztria és Magyarországól. Ausztria és Magyarországig, Olaszország és Poroszországra a kivándorlók 70% esik, azelőtt 15 évvel csak 24%.

Szentiványi Árpád beszéde.

A nemzeti párt volt alelnökének tegnapi felszólalását élénken kommentálták a képviselők. Es míg a volt nemzeti párt is elismerte, hogy a beszéd formája diplomatikusabb, illetőleg óvatosabb lehetett volna, addig a régi liberálisok nemtetszésöknek nyíltan kifejezést adtak. Ez a beszéd — mondták — a köztünk fennforgó ellentéteket élesen kidomborította, erre pedig sem ok, sem szükség fenn nem forgott. Elvárták volna, még pedig joggal, hogy Szentiványi ki fogja fejteni, hogy a mostani szabadelpárt erősen közeledik a volt nemzeti párt programjához, ezt Szentiványi elmulasztotta és így a párt egységét alaposan megingatta.

Gulner kitüntetése a hivatalos lapban.

A Budapesti Közlöny tegnapi számában közli a *Gulner* Gyula belügyminiszteri államtitkár jól megérdemelt kitüntetéséről szóló legfelsőbb kéziratot, mely a következőleg hangzik:

Személyem körüli magyar miniszterem előterjesztése folytán *Gulner* Gyula belügyminiszteri államtitkárnak, a közigazgatás terén szerzett kiváló érdemei elismeréséül *Lipót-rendem középkeresztjét* díjmentesen adományozom.

Kelt Budapesten, 1903. évi február hó 6-án.

FERENCZ JÓZSEF s. k.

Gróf *Szechenyi* Gyula s. k.

ORSZAGGYÜLES.

A képviselőház ülése.

Budapest, febr. 10.

Elnök *Apponyi* Albert gróf.
Néhány kisebb jelentőségű előterjesztés után a napirend következett:

az ujonczjavaslatok

folytatólagos tárgyalása.

Gróf *Benyovszky* Sándor: Részletesen bírálja a törvényjavaslatot. A jelenlegi hadállomány háboru esetére egy millió 500.000 emberre rug, s már ennek az eltartása is óriási nehézségekbe tüközik, hiszen a hadgyakorlatoknál 40-50.000 katonát alig tudnak élelmezni. Az 1859-iki hadjáratot is azért vesztette el Ausztria, mert nem volt elég élélmé. Másrészt a fegyverek erős öldöklő képessége által nyílt csata nem is képzelhető, a harc csak fedezet mellett lehetséges, így hát nagy tömegre nincs szükség.

Fejérváry: Mégis egy millió 700.000 embert küldtek ki a németek 71-ben.

Benyovszky: Es mindezek ellenére nálunk mégis emelni akarják a létszámot, aminek árát persze mi fizetjük meg.

Gabányi Miklós: Fedezzék a költséget a Habsburgok családi pénztárából. (Elnök csenget.)

Benyovszky: Az örökös fegyverkezésnek okát a hármasszövetségben találja. Nem is használ az nekünk. A javaslatokat nem fogadja el. (Helyeslés a szélsőbalon.) Határozati javaslatot nyújt be, amely szerint a külügyminiszter lépjen érintkezésbe a többi hatalmak külügyi hivatalával és hasson oda, hogy egy 5, vagy 10 évre szóló egyezmény hozassék létre, amelynek értelmében az egyes országok kötelezik magukat, hogy a kikötött határidő alatt hadseregük létszámát nem emelik, újabb fegyvereket nem gyártanak. (Zajos helyeslés a szélsőbalon.)

A két fuzió.

Szentiványi Árpád: Mezőssy aposztrofálta a nemzeti pártot, melynek 6 két évtizeden keresztül lelkes tagja volt. Mikor a pártot, mely ugyan megszűnt, támadják, kötelessége megvédeni. Mezőssy két fuzióról beszélve, párhuzamot vont a Tisza és a volt nemzeti párt fuziója közt. Szólt az 1875-iki fuzió következményeiről nem akar beszélni, mert azt a jó ízlés tiltja. De beszélni akar a két fuzió közti különbségről. A volt nemzeti párt fuziójánál személyek nem játszottak közre, hiszen nézzék

A férfi. Én? — Rouseékhoz.

A leány (hirtelen kiegyenesedik). Rouseékhoz! (Kellemetlen nevetéssel.) Akkor már nem csodálkozom, hogy azt a meghívást fogadta el inkább.

A férfi. Mily boldog vagyok, hogy ily okos feleségem lesz!

A leány (tettetett hanyagsággal). Persze, elbeszéli nekik a ma történeteket? Rouse Sennie oly jó barátságban van magával, hogy neki az elsőnek kell lennie, aki megtudja.

A férfi. Igen; nem szeretném, ha egy harmadik személytől tudná meg.

A leány (megvetően). Oh, ő erős idegzetű leány; megedződött a sok tapasztalatban.

A férfi (mosolyogva). Igen, Sennieben meg lehet bízni.

A leány. Attól függ . . .

A férfi (közbevága). Mit mond? De még nem is beszélünk a gyűrűről, Madge? Milyet hozzak magának? (az órájára néz).

A leány (hevesen). Oh, kérem, miattam a világeért se mulasztson el valamit. Eleget leszünk még együtt az életben.

A férfi. Még van néhány perczem. Nos, a gyűrű?

A leány (gyorsan) Majd ebben máskor határozunk.

A férfi. Miért? Legalább tulesünk rajta.

A leány (sértődve). Tulesünk rajta.

A férfi (gyorsan). Bocssásson meg Madge.

En . . .

A leány. Nem gondolt ide ugy-e, azt akarja mondani? Nagyon hízog réám nézve különösen a mai napon . . .

A férfi (közönyösen.) Hiszen maga olyan józan. Ne vegye ezt rossz néven . . .

A leány (zokogásával küzdve.) Legjobb lesz, ha már most megy, bizonyára dolga van még ebéd előtt s öltöznie is kell.

A férfi. Nem szívesen hagyom el így. Magának valami baja van.

A leány (hisztikus nevetéssel.) Honnan gondolja?

A férfi (hidegen.) Tévedek? Annál jobb.

A leány (az ajkát harapja.) Kiténően érzem magamat.

A férfi (felé nyujta a kezét.) Akkor . . .

A leány (hirtelen ré néz.) Elmegy?

A férfi. Nem azt mondta az előbb . . .

A leány Nem is hittem, hogy ily készséggel teljesíti az óhajátomat. (Gunyosan.) Mindenestre jó jel a jövőre nézve.

A férfi. Maga, maga . . .

A leány (lángban égő szemekkel.) Ne féljen, magamra vállalom a felelősséget. Megmondom a néneinek, hogy . . .

A férfi (nyugodtan.) Nem jobb lesz, ha az igazat mondja meg neki? Ha elbeszéli, hogy csak játszottunk a szerelemmel, s hogy mihielyest komolyan vettük, elrepült?

A leány (halkan.) Igen.

A férfi. Titkos találkozásainkat azonban kár lenne neki felfedezni. Kegyednek bizonyára

más valakivel szemben újra szüksége lesz ezekre az apró intrikákra és . . .

A leány (lángoló tekintettel.) Hogy mer ilyet feltenni rólam?

A férfi (nyugodtan) Miért ne? Pompás játék volt, ha jól emlékszem így mondta az előbb.

A leány. En?

A férfi. Igen. Lásza, mi fél szóból is értjük egymást. Köszönöm, hogy oly nyíltan elmondta az álláspontját.

A leány. Az őszinteség hiányát magának sem veheti a szemére senki. (Gyenge, szakgatott hangon.) S arra nem is gondolt, hogy talán tulságosan brutálisan adta tudtomra?

A férfi (tagadólag rázza fejét.) Én?

A leány (alig bírja visszatartani zokogását). Persze, ostobaság volt tőlem, de . . . de én azt hittem, hogy maga épp úgy érez . . . irántam, mint . . . mint én maga iránt . . .

A férfi. Nos?

A leány (tanácstalanul). Nem tudom én — (hangosan felzokog és félreáll tőle, a kezét mögül szól). Oh, hát sohase távozik már?

A férfi (odamegy mellé s megöleli). Soha. (A leány ránéz és látja boldogságban égő tekintetét).

A leány. Maga szörnyeteg! Sohasem fogom megbocsátani ezt a félórát.

A férfi (nyugodt bizalommal). Én bizon benne, hogy megbocsájtja, miután belátta, hogy a »megrendszabályozott« szerelemnek is vannak zivatarai.

7. Ugyanaz Amánt Béla által a köztér átengedése s telekrész vétele tárgyában beadott kérvényt beterjeszti.

8. A tanács javaslata Repkő István telkéhez csatolandó közterület átengedése tárgyában.

9. A tanács javaslata Somlyai Jenőné telkéhez csatolandó közterület átengedése tárgyában.

10. A tanács javaslata özv. Nagy Józsefnek telkéből a köztérhez csatolandó terület megvétele tárgyában.

11. A tanács javaslata a Csesztivő-alap tulajdonát képező épület átalakítására.

12. A tanács a rendszerlegénység szolgálati szabályzatát beterjeszti.

13. A tanács előterjesztése Pekanovits Imre által a Sebes-Körözs folyó szabályozási tervének elkészítésére vonatkozólag beadott indítványára.

14. A tanács a m. kir. állami gyermekmenhely részére átengedett területre kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

15. A tanács a m. kir. kincstárral az élelmezési raktár céljaira eladott területre megkötött szerződést jóváhagyás végett bemutatja.

16. A tanács Hevesi A. utóda czéggel a „Zöldfa” alatti 4. sz. bolt bérletére megkötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

17. A tanács Schossberger Bélával a Zöldfa alatti 5. sz. bolthelyiség bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

18. A tanács Mester Mihálynéval a Zöldfa alatti 9. sz. bolthelyiség bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

19. A tanács Korányi Adolfal a Gilányi-korcsmahelyiség bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

20. A tanács Herbacs Ferenczel a Hágó korcsma bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

21. A tanács javaslata a Szeles korcsma bérletének özv. Bauma Vinczénéről Rác Sándorra átruházása tárgyában.

22. A tanács Spitzer testvérekkel a Zöldfa alatti 3. sz. bolthelyiség bérletére kötött szerződést jóváhagyás végett beterjeszti.

23. A tanács javaslata Báró Königswarter Herman közevetvám átalányozás iránt beadott kérvényére.

24. A tanács Kelepecz Dezső irodaigató;

25. A tanács Mendelényi Béla fogalmazó;

26. A tanács Balázs Imre városi kézbesítő fizetés előleg iránti kérvényét beterjeszti.

27. A polgármester Bordé Ferencz és Novák János elleni fegyelmi ügyben hozott s a fegyelmi eljárást beszüntető jogerős határozatot beterjeszti.

28. A polgármester Zeke Ferencz irodatiszt elleni fegyelmi ügyben hozott jogerős határozatot beterjeszti.

29. A tiszti főorvos Tóth Sándorné szülésznői oklevelét meghirdetés végett beterjeszti.

Erről a törvényhatósági bizottság t. tagjait tisztelettel azzal értesitem, hogy a tárgysorozatba nevezett ügyiratok a közgyűlést megelőző napon bárki által megtekinthetők.

Nagyvárad, n. 1903. február 9.

Bordé Ferencz,
főjegyző.

Cieca maghiara.

Ha valaki azt kérdezné tőlem, hogy mi a gutta az a fent irt czim, hát én bizony nem tudnék rá felelni. Ahonnan citálom, az egy Nagyváradon nyomott papiros és Dr. Dési Géza van alá írva. A papiros nyomásának egyik fele magyar. Ez a rész üzleti jelentés, melyben valami politikai házalás van jelezve. Ebben a szövegben vastag betűvel Magyar-Cséke fordul elő, a másik részben Cieca maghiara szintén vastag betűvel, miből azt következtetem, hogy vastag tudatlanság és még vastagabb hazafiatlansággal Magyar-Cséke van átforgatva Cieca-ra. Ó! Hermannstadt, Schäßburg, Pressburg stb. nem dobban-e meg a szived, hogy Grosswardeinből hulló levelek igazolnak téged. Ó! helységnevekről szóló magyar törvények, nem ra-

gyogtok-e nemzeti színű glóriában, melyet a körlevél sugároz felétek?

Óh! mily dörgő volt a frázis Dési ur ajakán, ha a hazafiságról beszélt s ime e forrongó érzelmek nem törnek fel az égig, meglapulnak Cieca maghiara határán.

Óh! mily szívbe nyilláló apoteozisát hallottuk sokszor dr. Dési ur ajkairól a liberális elvnek, s ime ugy látjuk, hogy elvi téren csakugyan liberális, mert ha nem jelölik liberális párti programmal, mely pártból a multkor kilépett, most belépett, ugy ismét kilép, mint főkorlata megfenyegette a főispánt és lapja is erősen sejteti.

Óh! hányszor hallottuk a tiszta elveket hangoztatni és szidni a harezot, mit „arany golyókkal vivnak” s most olvassuk egy referátóban, hogy par kopf 2 forintjával szállítottak be az összeszedhető Ciecaiak s egy-két zérus se ide, se oda, 20 krajczárral fizetettek ki. Bár elismerjük, hogy ez a kiegyezés még mindig jobb, mint a Bánffy vagy Széll uré.

Es végre sötétlelkű reverendás alakok kortekednek dr. Dési ur mellett, kiknek oly mély gyűlölköje Cieca maghiarán kívül a jelölt ur.

Bámulatós Pálfordulások ezek, de mindemellett is kívánjuk, hogy Cieca maghiarán legyen képviselő Dési ur, Magyar-Csékén pedig akárki más.

Igy az ő ambíciója is méltó kielégítést nyer, s a magyar helységnevről szóló törvények is érvényesülnek.

UJDONSAGOK.

Káprázat.

Verőfényes, derült napokban
Kitárom halkan ablakom,
S a nyüzsgő, ujjongó utca-lármát
Csak hallgatom... csak hallgatom...

Mennyi ujjongó kedv e zajban, —
Mily tiszta, szép harmonia,
Pedig fele szitok, sóhajtas:
A kín, a gyötrellem fia.

S a mint a fény künn végig ömlik
Az utca rongyán, szemetén,
Mi sem marad a régi színben
Kopottan, szürkén, feketén.

A sok fakó, bús ember arczon
Szokatlan élénk szín ragyog
S e szép, hazug nagy tarkaságon
Lelkem csak némán andalog.

S feledve, hogy káprázat ez csak,
A zsongító zaj ugy befog
S e nagy, hazug, szép ragyogásban
Megint rólad álmodhatom.

Datka Akos.

TAJEKOZTATÓ.

Febr. 12. Vár si közgyűlés d. u. 8 órakor.
Febr. 15. A nagyváradai tisztviselők fogyasztási szövetkezetének közgyűlése d. e. 11 órakor a vármegyeházán.

Febr. 15. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márcz. 1. Kath. Szabad Liceum előadása.
Márcz. 14. Kath. Szabad Liceum előadása (estély.)
Márcz. 29. Kath. Szabad Liceum előadása.
Apr. 18. Kath. Szabad Liceum záróünnepélye.

Régészeti és történelmi muzeum. (Schlauch-park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 8—5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 8—5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* Villamóram szolgáltatás a villamos vasut részére. A gőzmozdonyu közuti vasut az általa tervbe vett villanyvasut üzeméhez Nagyvárad városától óhajlja az áramot beszerezni s erre a miniszter is szorítja a várost. Az áramszolgáltatásra vonatkozó szerződés-tervezetet Kőszeghy József városi főmérnök ki-

dolgozta e tegnap vette tárgyalás alá a jogügyi és világitási bizottság. Természetesen tegnap csak egy kis részét tárgyalhatták le a szerződés-tervezetnek, mert a bizottság tagjai a legapróbb részletig bonczolják, nehogy ismét egy évtizedekre szóló lerázhatlan és káros nyűgöt vegyen a város a nyakába. Rímleer Károly polgármester elnököl s Száhlender Károly, dr. Károly Irén, Bordé Ferencz, Komlóssy József, Dás László, Tóth Márton, Bozóky Béla, Hlatky Endre, Mihelyi Adolf, Farkas Izidor, Kőszeghy József, Moskovits Miksa (mérnök), Szokoly Tamás, Schütz Albert, Stern Hermann és Altnöder Béla jegyző vettek részt a tanácskozásban. Az általános vitánál minden bizottsági tag erősen hangoztatta a város érdekeit. Felvetették azt a kérdést, hogy nem lenne-e célszerűbb, ha a vasut társulat képviselői is részt vennének a tanácskozáson; így hallanák a város képviselőinek a véleményét és kívánságait. Nem zárkózik el a bizottság annak a beismerése elől, hogy a vasut részére az áramszolgáltatás előnyvel jár a városra, de az engedményekben nem mehetnek el addig a határig, hogy ráfizessen a város erre az egyezésre. A vasut részére a város belterületére, továbbá a vilamos központi teleptől 10 kilométernyi távhoz ad a város villamos erőt. Ezáltal elérhetővé akarják tenni a vasutnak, hogy a fürdőkhöz, továbbá az ősi-i vasutállomáshoz is kiépíthessék a villamos vasutat, de hosszabb külső vonal építése ki lenne zárva. A részletes tárgyalásnál alig néhány szakaszt tudtak csak letárgyalni s az áram egységeit még azután állapítják meg. — A szabályrendelet tárgyalását ma, szerdán délután 3 órakor folytatják.

* Utmester-iskola Nagyváradon. A kereskedelmi miniszter egy újítást hozott be, hogy az utak és műtárgyak az eddiginél jobb felügyelet és gondozásban részesíthessenek. Az ország 10 vidéki városában utmester-iskolát nyit, amelyben az utak, hidak építését és fenntartását sajátíthatják el a hallgatók. Egy ilyen m. kir. utmesteri iskola Nagyváradon lesz. Minden 2—2 évben nyílik meg, s 4 hónapig tart a tanfolyam. Az első tanfolyamot 1903. decz. 1-én nyitják meg. A jelenlegi utmesterekre kötelező a tanfolyam hallgatása.

* Mérnökök, építészek összejövetele. A nagyváradai építész- és mérnök-egylet ma, szerdán este tartja meg szokásos összejövetelét, melyre a titkár a következő meghívót bocsátotta ki:

Van szerencsém a mérnökök és építészek asztaltársasága igen tisztelt tagjainak szives tudomására hozni, miszerint folyó hó 11-én azaz szerdán este 1/8 órakor a „Karner”-féle vendéglő Körözs felőli helyiségében a rendes havi összejövetel meg fog tartatni, a melyre tisztelettel kérem, méltóztassanak teljes számban megjelenni. Nagyvárad, 1903. február hó 10. A titkár.

* A szegényorvosi állások rendszerezéséről. Már régen felmerült a szüksége annak, hogy a város az egyes városrészekben rendszereztesse orvosi állásokat, s ezek az orvosok a szegény betegetek látnak el orvosi segélylyel, mert a kerületi orvosok nem győzik a felhalmozódott teendők mellett a szegények gyógykezelését. Szűts Géza tb. főszámvevő előterjesztést tett a tanácshoz, a melyben kijelenti, hogy a folyó évben nincsen fedezet ezen állások rendszerezésére hanem az 1904. évi költségelirányzatban gondoskodnak e tekintetben a szükséges fedezetről.

* A magyar hírlapirodalom. A magyar nyelvű hírlapirodalom fejlődésének képe 70 év óta a következő: 1830-ban volt magyar lap 10, 1840-ben 26, 1848-ban 86, 1850-ben 9, 1861-ben 65, 1877-ben 164, 1881-ben 356, 1891-ben 645, 1901-ben 1156.

* **Dr. Várady Árpád szépei püspökké kinevezése.** Mint megbízható helyről értesülünk, dr. Várady Árpád osztálytanácsost, cz. püspököt a *Semre-csányi Pál* püspöknek Nagy-Váradra át-helyezésével megüresedő szépei püspöki székre fogják kinevezni, dr. Várady Árpád helyét pedig *Blaskovich Ferencz* képviselő fogja elfoglalni a kultuszminis-teriumban mint miniszteri osztálytanácsos.

* **Tanulmányos előadás az iskolában.** A kultuszminiszter elrendelte, hogy az iskolákban ifjúsági egyleteket kell alakítani s a növendékeket tanulmányos előadások által szórakoztatni. A nagyváradi községi elemi iskolák egyik ki-váló csoportigazgatója, *Rátkay József* már megkezdte ez irányban a miniszter intenczió-jának megvalósítását. A múlt szombaton dél-után először jöttek össze a növendékek ilyen tanulmányos előadásra a korona-utcai fiu-isko-lába, a melyen a polgármester képviselőjében *Bordé Ferencz* főjegyző is megjelent; továbbá végighallgatta az előadást báró *Carg* ezredes s még néhány szülő. *Rátkay József* érdekes, a növendékek felfogásához mért sikerült előadást tartott az írás keletkezéséről, fejlődéséről; a római és arab számok összeállításáról stb. Ugy a vendégek, mint *Bordé* főjegyző elismerésüket nyilvánították *Rátkay József* igazgató-nak, aki minden szombaton délután tart a nö-vendékeknek ilyen előadásokat, amelyre a szü-löket is szívesen látja.

* **Nyilvános számadás.** Az 1902. decz. 23-án rendezett műkedvelői előadás a Bihar-megyei és nagyváradi egylet javára 74 kor. 30 fillért jövedelmezett. A f. évi jan. 31-én rendezett kalikóball alkalmával pedig befolyt jegyek árában 760 kor. és feltűzésekéből 277 kor. 60 fill., összesen 1037 kor. 60 fill., mely levétellel szemben a kiadások összege 539 kor. 36 fillért tett ki s így a bál a női menház alapja javára 498 kor. 24 fillért jöve-delmezett. A 277 korona 60 fillér. Feltűzítés-hez hozzájárultak:

Báró Luzenszky nőrérek 6 kor., Nagy Mó-riczné 2 kor., Schwartz Ferenczné 6 kor., Olasz Elemérné 1 kor., Bölönyi József 6 kor., Mangra Vazul 10 kor., dr. Dési Gézáné 4 kor., dr. Moskovits Miklósné 4 kor., dr. Márkus Lászlóné 4 kor., Fűredi Lászlóné 1 kor., dr. Moskovits Jó-zsefné 6 kor., Jobb kéz ne tudja mit tesz a bal 20 kor., Steiner Arminné 4 kor., ifj. Moskovits Mórné 5 kor., Grósz Zsigáné 6 kor., Sonnenfeld Adolfné 2 kor., Fűchsl Gizella 3 kor., Feiler Jó-zsefné 2 kor., dr. Szemethy Géza 8 kor., Rutter Emilné 4 kor., Rozenczweig Róza 1 kor., Rozsly Géza 1 kor., Papp Anna 2 kor., Kováts Kál-mánné 2 kor., Ferenczy Miklósné 2 kor., Kádár Ödönné 2 kor., Niedermann Antalné 3 kor., Moess Károly 6 kor., özv. Blastik Józsefné 2 kor., dr. Várady Ödön 2 kor., Moskovits Miksáné mér-nök 6 kor., Stern Hermann Emke kávé 10 kor., Kenéz Sándorné 2 kor., G. B. 8 kor., St. F. 10 kor., B. V. 10 kor., Knoblauch 2 kor., Bagonc 1 kor., Adler Mórné 1 kor., Papp Hajnal 2 kor., Egy szép kapitány utolsó 2 kor., Lichtmann Mórné 4 kor., N. N. 2 kor., Rozenenthal Adolfné 4 kor., Weisz Ernőné 3 kor., Glvaska Náthán 2 kor., Jungreis és Weisz 4 kor., Andrányi 5 kor., ifj. Ullmann Izidor 2 kor., Leipnik Mihály 4 kor., N. N. 1 kor., Mihelffy és Kandel 2 kor., Löwy Ignác 2 kor., Spitzné 1 kor., Kurländer és Eh-renfeld utóda 1 kor., Brüder Armin 2 kor., Deutsch 3 kor., dr. Vuicskies Gyula 3 kor., Deutsch 2 kor., N. N. 2 kor., Savoly illatszertár 1 kor., Kolozsváry Sándor 2 kor., Sz. U. 2 kor., Schiffert Mátyásné 2 kor., Roszkopf Ferencz 2 kor., Dióssy Lajosné 3 kor., Papp Györgyné 2 kor. 60 fill., Smetka György 2 kor., Röllich 2 kor., Nátafalussy Kornél 2 kor., Sauberer 2 kor., N. N. 1 kor., Pécsy Antalné 6 kor., Putnik Béla 5 kor., Bielitzky Vilmos 3 kor., Farkas Izidor 3 korona, Fűchsl Mór 3 korona, Wechsler Adolf 4 korona.

Mely szíves adományokért hálás köszö-netet nyilvánítja az egyleti elnökség.

* **Fejérváry és a Péterfőllér.** St.-Pölten-ben a Mihály-Egylet diszgyűlésén, amelyet a pápa jubileuma alkalmából rendeztek, *Porser* képviselő megemlékezett báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszternek a Péterfőllérre tett megjegyzéséről. Porser a többi közt a követke-zőket mondta:

— Emlékeztetem önöket egy szomorú je-lenetre, amelyről a magyar lapok tudósításai is megemlékeznek. Az ujonczjavaslat tárgyalása során a magyar képviselőházban egy pap kép-viselő beszéde közben báró Fejérváry honvédelmi miniszter közbekiáltott: »De Péter-főllé-erekre telik a népnek!« A legnagyobb felhá-borodást érdemli meg a miniszter, aki nem állt illyet mondani. Örüljön báró Fejérváry, hogy még vannak, akik vallásos eszmékért ál-dozatokra képesek, mert ha egyszer a szociál-demokrácia kerül uralomra, amelyvel báró Fejérváry — úgy látszik — azonosítja magát, akkor báró Fejérváry tábornok lesz ugyan, de hadsereg nélkül, mint a francia tábornokok, akiknek már nincs hadseregük. Vessen számot magával báró Fejérváry, vajjon méltó-e az ilyen közbeszólás az apostoli magyar király miniszteréhez? Ugy látszik, megfelelkezik ar-ról, mivel tartozik állása méltóságának.

* **Az aradi püspökválasztás.** Az aradi gör. keleti püspökválasztás előtti napok most sokkal csendesebbek, mint az első püspök-választás alkalmával. Csütörtökön túl össze a választó zsinat s *Meliano* János nagyszabeni érsek-metropolita értesítette a szentszéket, hogy személyesen nem jelenhetvén meg, az elnök-léssel és a választás vezetésével *Roscu* Euse-bius nagyszabeni protoszcincellust bizta meg. Tegnap egy kis élénkséget hozott a püspök-választási mozgalmakba, hogy Aradra érkezett *Mangra* Vazul nagyváradi vikárius s este kon-ferenciát tartott híveivel. Mangra-párti forrás-ból eredő hírek szerint, nagyon biznak győzel-mükben s azt remélik, hogy jelöltjük: *Pap* János protoszcincellus 7 szavazattal fog többet kapni, mint a legutóbbi választás alkalmával *Mangra* Vazul, ami persze nagyon vérmes re-ménykedés s azon alapszik, hogy a bihariak egy része is *Papra* fog szavazni. Csöndesen várja a választás napjait *Hamsea* Agoston archimandrita pártja, bizván ezuttal a teljes diadalban.

* **Magyar remek régiség a vatikáni könyvtárban** eddig csak egyetlen egy szerepelt, t. i. Mátyás királynak miniatürejeiről híres breviariuma. Ezentul azonban második ily remek régiség is fogja Magyarországot nevével dic-sőíteni a vatikáni könyvtárban. Mint dr. *Luk-csics*, a veszprémi püspöki könyvtár őre Rómá-ból írja, az »*Ottoboniana* 501.« névvel és számmal jelzett könyvtár, melyet szintén üveg alatt mutogatnak, szintén magyar eredetű kincs: *ifjabb Vitéz János* volt veszprémi, utóbb veszprémi püspök *Pontificalja*, mely Vitéz halála után több bibornos kezén ment át, míg XIV. Benedek pápa a vatikáni könyvtár szá-mára megvette. Magyar eredetű az »*Ottobo-niana*«-nak azért nevezett codexnek, mert *Stornaiolo* Cosimo vatikáni könyvtárőr fedezte fel, s erről a Pontificia Accademia Romana d'Archeologia jan. 22-iki ülésében számolt be, felolvasásában nagy dicsérrel emlékeztvén meg Veszprém főpásztoráról, *Hornig K.* báró püspökről is. A tudós *Stornaiolónak* »megkapó ola-z ékesszólással«, *Fraknoi* Vilmos mondott az említett ülésben köszönetet.

* **Tolvaj eseléd.** Dr. *Imrik* Péter kir. táblabíró eselédje *Mladik* Eszter tegnap kilép-tet szolgálatából. Hogy valami emléke legyen neki volt gazdájától, magával vitte gazdászonyának egy értékes drága kővekkel kirakott karkötőjét. Ez szép is lett volna, ha a eselédet asszonya jutalmazta volna meg ily értékes emlékekkel. Hanem *Mladik* Eszter nem így gon-dolkodott. Ha nem adták neki semmit elmenete-lekor, hát vett ő magának. Ezért aztán ugyancsak meggyűlt a baja, mert gazdasszonya

észrevette a lopást és jelentést tett a rendőr-ségnél. Minthogy a eseléd szüleihez, *Belényesbe* utazott, a rendőrség távirati uton az ottani esendőrséget kereste meg, hogy az ott tartózkodó eselédet motozza meg. A esendőrség ele-get tett a megkeresésnek, a karkötőt elkobotta *Mladik* Esztertől. A tolvaj eselédet a esendőrség vissza fogja hozni Nagyváradra.

* **Rákóczy-ünnep Debreczenben.** A dicső-séges kurucz korszak kétszázados jubileumára országsszerte ünnepi tervekkel foglalkoznak. Természetesen az ország s ünneplés színhelye a kuruczok ősi főszéke: Kassa városa lesz, de a kassai nagykiállítás mellett a vidék nagyobb városai is igyekeznek az ünneplésből részüket kivenni. Most Debreczen áll az ünneplők sorába. A város, a főiskola ifjúságával együtt nagy-arányu ünnepi terven dolgozik.

* **Wekerle és a koronaszámítás.** A bécsi gyorsvonat már künn állt a sineken. A nyugati pályaház pénztárosnője sietve adta ki egy utasnak a jegyet:

— Visszajár négy korona és harmincznégy fillér. Tessék sietni, a vonat rögtön indul . . .

Egyszerre a szombatáron megjelent *Wekerle* Sándor népszerű alakja. Kezében utitáska volt és amennyire herkulesi termete engedte, a pénztárhoz sietett lihegve.

— Elkéstem? — kérdezte a pénztáros kisasz-szonytól. — Legyen szíves gyorsan elsősztályu jegyet adni Bécsbe.

— Igenis, kegyelmes uram — és a kisasz-szony már készítette ki a jegyet.

— Mi az ára? — kérdezte *Wekerle*.

— Huszonöt korona hetven fillér . . .

A valuta apja elgondolkodott. A levegőbe né-zett és ajka mozgásán látszott, hogy számol magá-ban. A nagy pénzügyi geniek rendszerint tévednek az összeadásban, *Wekerle* tehát még egyszer meg-kérdezte:

— Huszonöt korona hetven fillér?

A kisasszony észrevette a zavarát és moso-lyogva szólt:

— Annyi, mint tizenkét forint nyolczvanöt krajczár.

Wekerle már készítette a pénzt, de a perron-ról éles fütty hallatszott.

— Kegyelmes uram, már elkéstem! — mondta ijedten a kisasszony. *Wekerle* országos hírű moso-lyával palástolta el bosszuságát, de magában talán így tűnődhetett:

— Ezért csináltam meg hát a valutát?

* **Tolvaj cigány asszonyok.** Tegnap dél-előtt szokásos tisztogatási munkáját végezte a Nemzeti szálloda szobaasszonya a vendég szo-bákban. Míg a szobaasszony javában foglalatos-kodott az egyik szobában, addig az udvaron ólalkodó három cigányasszony felhasználva az alkalmat, a tárva-nyitva lévő szobák egyikéből két párnát elemeltek. A szobaasszony látta, m'kor a cigányok menekülni akartak a két párnával, a hetesek után kiállott, kikkel tűzbe vette a tolvajokat. Sikertült is őket csakhamar elfogni, s átadták a rendőrségnek a három cigányasszonyt, kik tagadták a lopást erősen, bár a két párna náluk volt.

* **Nyilvános nyújtás.** A nagyváradi 48-as népkör febr. 1 én a Zöldfa disztermében tartott táncvigalmának költségei fedezéséhez következők voltak szívesek felülfizetéseikkel hozzájárulni: *Maresch* Károly 10 kor., dr. *Stokker* József 8 kor., *Kiss* Dávid 6 kor., *Stern* Hermann 5 kor., *Sür-gönydjából* fennmaradt 4 kor. 80 fillér, id. *Nagy* Lajos, *Szokoly* Tamás 4—4 kor., *Beczay* Lajos, *Cser* János, id. *Daday* József, *Elő* János, *Fischer* Emil, *Fröhlich* György, *Hilf* Adám, *Király* Zsig-mond, *Mertz* János, *Mokry* János, N. N., *Schwartz* Izidor, *Széles* Lajos, *Szántó* Lajos, *Szabó* László, *Szilágyi* Tivadar, *Tomózer* Mihály, *Vura* Péter 2—2 koronát, *Bereczky* Sándor, *Bujdosó* Lajos, *Felvinczy* József, *Hajnal* Ferencz, *Mertz* Károly, N. N., *Stern* Soma, *Schmidt* Sándor, *Tátray* Sándor, ifj. *Ujlaky* István, *Rittinger* Károly, *Szauer* Kálmán, *Weisz* Lajos, *Várad* György 1—1 kor., S. J., *Vas-tag* István 60—60 fillér, *Schwartz* Miksa 50 fillér, *Ezeregy*, *Méhes* József 40—40 fillér.

IRODALOM.

Magyar Sion. Új, diszes külsőben jelenik meg ez évben a Magyar Sion, ez a kitűnő egyházirodalmi folyóirat; a diszes külső mellő lesz ezentúl ahhoz a magas színvonalon álló tartalomhoz, mely eddig is a Magyar Siont a katolikus tudományos körök kedvenc lapjává tették. Az új évfolyam első füzetének tartalma a következő:

Tisztelt Olvasóinkhoz. **Rott:** A mai tudomány varázsigei. **Pethő dr.** Egyház és modern világ. **Babura László:** Babilon és a biblia. Irodalom és művészet. Vegyes közlemények. A kitűnő folyóirat szerkesztői: dr. **Keresztly Viktor** és dr. **Prohászka Ottokár.**

MULATSAG.

FARSANGI NAPTAR.

Febr. 14. Altiszti bál, a Kereskedelmi Csarnokban.
Febr. 15. Nagyváros-velencei földmívelők körének mulatsága.
Febr. 15. Az izr. nőegylet hangversenye és táncestetéje.
Febr. 21. Honibál a Vöröskereszt javára.
Február 22. Tüzzoltó bál a Zöldfában.

Vidéki mulatságok. A margitai róm. kath. egyháztanács 1903. február hó 22-én a »Margit-szálloda« összes termeiben iskolája javára »sátrkörű táncvigalmat« rendez. Intéző bizottság: Szachó Szever elnök. Hirschmann Konrád, elnök. Lipeczky Gyula alelnök. Krajcsi-rovics Valér, alelnök. Belépti-díj személyenként 1 korona. Kezdeté este 8 órakor. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

A komádi-i önk. tüzzoltó-egylet 1903. évi február hó 15-én a nagyvendéglő összes termeiben, saját pénztára javára zártkörű táncvigalmat rendez. Nagy P. István elnök. T. Nagy Gyula alelnök. Ötvös Gyula főparancsnok. Belépti-díj: személyjegy 1 korona, családjegy 2 korona. Kezdeté este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hírlapilag nyugtáztatnak.

Igazságszolgáltatás.

Zugiró. Egy kis tudákos diurnista állott tegnap a büntető tanács előtt zugirási kihágás miatt.

Mindennapi eset az, hogy a szegény nyomorúságosan díjazott pennás napszámok úgy igyekeznek egy kis jövedelemre szert tenni, hogy azt a kis ellesett tudásukat iparkodnak értékesíteni, amit a sok hivatalos írás forgatásában sajátítottak el.

Olcso pénzért folyamodásokat, pörös iratokat szerkesztenek, ügyes-bajos atyafiaknak. Ez volt a büne **Oláh Dömének** is. Már pedig az ilyesmiért, — mert a diplomás emberek is nagyon rá vannak szorulva, hogy ilyen módon szerezzék kenyerüket, — a törvény büntetést szab. **Oláh Döme** is az 50 kor. büntetéssel körülbelül többet fizet rá, mint a mennyit keresett.

SZINHÁZ.

HETI MŰSOR.

Szerda: Dolovai nábob leánya.
Csütörtök: Angot asszony leánya.
Péntek: New York szépe.
Szombat: Monna Vanna (az első szereposztásban.)

Dolovai nábob leánya. Ma, szerdán este a **Dolovai nábob leányát**, Herczeg Ferencz népszerű darabját újiják fel a színházban. Az előadás iránt nagy az érdeklődés.

Változás a műsorban. A **Gerolsteini nagyhercegnő** följújtását közbejött, s elhárítatlan akadályok miatt csütörtökről a jövő hétre halasztotta a színház vezetősége. Csütörtökön **Angot asszony leánya**, ez a kedves operett kerül színre **M. Rédey** Szidival a czim-szerepben, pénteken **New-York szépe** operettet elevenítik föl. A czim szerepet ebben az operettben is — ez alkalommal először — **M. Rédey** Szidi játssza.

Monna Vanna az első szereposztásban. **Monna Vanna**, Maeterlinck szenzációs darabja, mely két előadást ért az első kettőt a második szereposztásban, szombaton az első szereposztásban fog színre kerülni.

Szigligeti-Színház.

Folyószám 145.

Bérlet 127. sz.

Ma szerdán, 1903. február 11-én:

Dolovai nábob leánya.

Színmű.

SZEMÉLYEK:

Jób Sándor	— — — —	Bognár J.
Vilma, leánya	— — — —	E. Kovács Mariska
Özvegy Domaházy, Jób huga	— — — —	Tóváry Anna
Szentirmay, huszárkapitány	— — — —	Peterdy Sándor
Janka, neje	— — — —	P. Szép Olga
Tarján, főhadnagy	— — — —	Tóth Elek
Bilitzky-Maróth, herceg, had-	— — — —	
apród őrmester	— — — —	Erdélyi Miklós
Merlin, báró	— — — —	Krasznay Andor
Jób háziorvosa	— — — —	Szathmáry Árpád

HELYARAK: Nagypáholy 7 ft. földszinti és első emeleti páholy 6 ft. Másodemeleti páholy 4 torint. Zsóly 1 ft 50 kr. Körszék 1 ft 20 kr., Támlászek, 1 ft. Erkölyülés 1-ső sor 60 kr., közép 2-ik sor 50 kr. Erkölyülés oldal 2-ik sor 40 kr., II. emeleti zártzék 30 kr. Földszinti állóhely 50 kr., Diák és katonajegy a földszintre 30 kr. Karzati állóhely 20 kr. Egy szinlap 10 kr.

Jegyek előre válthatók színház jobb oldalán, a bérházzal szemben, d. e. 10-től 12 óráig, d. u. 3-tól 5-ig. Esti pénztárnyitás 7 órakor

A holnapi előadásra jegyek már d. u. 3 órától előre válthatók.

Kezdeté fél 8 órakor, vége 10 órakor.

Holnap csütörtökön, február 12-én:

Angot asszony leánya.

Operette.

ZENE ES MŰVESZET.

Székely Irén és B. Kertész Ella
Nagyváradon.

Vasárnap, e hó 15-én tartja hangversenyét a Fekete Sas nagytermében a nagyváradai izr. nőegylet. A sikert azonban a hangverseny résztvevői biztosítják. **Székely Irén**, a Szigligeti-színház volt kedvenc primadonnája, **B. Kertész Ella**, a vígszínház most föltűnt starja, **Beck Vilmos**, az operaház művésze lesznek a résztvevők.

A hangverseny részletes műsora a következő:

I. Aria az »Aida« operából, éneklé **Székely Irén**.
II. Aria »Hunyady László«-ból, éneklé **Székely Irén**.
III. a) Cavatina »Faustból«, Gounod. b) Toreador dala »Carmenből«. Bizet. Éneklé **Beck Vilmos**.
IV. a) A rabasszony. Kiss József. b) Nóta. PásztorÁrpád. Szavalja **Beckné Kertész Ella**.
V. a) Bercense »Jocelyn«-ból. Godard. b) Icht Grolle nicht. Schumann. c) Die Beiden Grenadiere. Schumann. Éneklé **Beck Vilmos**.

VI. Vig monológ utánzatokkal. Írta és előadja **B. Kertész Ella**.

A hangverseny este 8 órakor kezdődik.

NYILTTER.

Szabott árak!

China-ezüst
gyári raktár

Nagyvárad, Bémer-tér.

Ajánlja a most érkezett, 1903. évi mintákban dusan felszerelt raktárt, u. m. étszerek, asztalteritékek, gyertya- és karos gyertyatartók, tálcák, asztal- és gyümölcsállványok, disztárgyak művészi kivitelben. Nászajándékok, verseny és jubileumra alkalmi tárgyak stb. Vendéglő-, szálloda- és kávéházberendezések a legszolidabb kivitelben.

Angol és francia china-ezüst GYÜRÜK egyedüli elárúsítója Bihar-, Hajdumegye és Erdély részére nagyban és kicsinyben!

Képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

TAVIRATOR.

A szász trónörökösne regénye.

Drezda, február 10. (Saj. tud. táv.) Allítólag **Lujza** hercegnő mielőtt sanatoriumba vonult volna, öngyilkossági kísérletet követett volna el.

Salezburg, febr. 10. (Saj. tud. táv.) Remény van arra, hogy olyan megállapodás fog létrejönni, a mely visszaadja a trónörökösnek legalább Ausztriában a rangját és jogait, mert Ausztriában nem fosztották őt meg tőlük, csak fel-függesztették. **Alice** toscanai nagyhercegnő tegnap Bécsbe utazott, hogy **Ferencz József** királynál közbenjárjon **Lujza** hercegnő érdekében, ami valószínűleg sikerülni is fog, minthogy a viszonyok most egészen megváltoztak. A toscanai udvar a fenti eseményekről eddigelé semmiféle direkt értesítést nem kapott.

A pápa közbenjárása.

Budapest, febr. 10. (Saj. tud. táv.) A »Fremdenblatt«-nak drezdai tudósítója a következőket táviratozza: Most már bizonyos, hogy a pápa közbenjárása nagyon hozzájárult a trónörökösnek ahhoz az elhatározásához, hogy Gironnal szakít. A pápát megkérték, hogy járjon közbe a hercegnőnél a szakítás érdekében. A pápa erre elküldte egyik meghatalmazottját a hercegnőhöz, aki ekkor Mentoneban volt és a pápa megbízottja lelkére beszélt a hercegnőnek, hogy szakítson Gironnal, fogadja el a szász udvar föltételeit és legalább a folyamatban levő vá-

lópör befejeztéig csöndes visszavonultságban éljen. A szentatya szavai mélyebb hatást tettek a trónörökösnére, mert a *Frigyes Keresztély* herceg betegségéről szóló hírek nagyon leverték és mert lassankint kezdi megismerni Giron igazi természetét.

Gyermekrontó német főhadnagy.

Berlin, jan. 10. (Saj. tud. táv.) Ma itt letartóztatták *Selpf* főhadnagyot, a kit több bankár czimborájával együtt azzal vádolnak, hogy iskolás leánykákat pénzzel bűnre csábítottak.

Az üzérkedő bíró ügye.

Budapest, február 10. (Saj. tud. táv.) Soós Kálmán dr., a budapesti törvényszék üzérkedő bírójának ügyét a rendőrség már áttette a kir. ügyészséghez. A rendőrségi kihallgatás a múlt éjszaka egész éjjelig tartott. Ennek folyamán Sós Kálmán nem tagadta, hogy közelebbi ismeretségben áll *Schwarz* Abrahámmal. Azt sem tagadta, hogy az ismeretség honnan dotálódik. Kilencz hónap előtt *Schwarz* Abrahámot egy családi ügyben az ő referálása alapján mentették fel s ekkor barátokoztak össze. Azt azonban tagadta, hogy ő *Schwarz*ot a felekhez küldte volna, hogy zsaroljon s ezt a pénzt megosztotta volna vele.

— Én nem küldtem *Schwarz*ot sehova. Hanem a feleségem, az küldte mindenfelé. A pénzügyeimet a feleségem szokta elintézni s ő ebben *Schwarz* segítségét vette igénybe. Ő volt a pénzügynöke. Hogy a feleségem hova küldte őt, hogy honnan szerzett pénzt, azt nem tudom.

Bérczy Béla rendőrkapitány két ízben is szembesítette *Schwarz* Abrahámot Soós Kálmánnal. *Schwarz* Abrahám töredelmesen vallott. Elmondta, hogy igenis Soós Béla küldte őt mindenfelé pénzért. Ő hozott is pénzt s ebből a nagyobb részt a nagyságos bíró urnak adta.

Soós Kálmánra borzasztó hatással volt *Schwarz* Abrahám vallomása. Halál-sápadt lett és perczekig alig jutott szóhoz. Aztán mintha eszéet veszítette volna, össze-vissza beszélt mindenfelét. Az erőteljes férfit a csapás egészen összetörte. Elvesztette a ruganyosságát, alázatos és gyámoltalan lett. Siró hangon ismételte minduntalan:

— Ártatlan vagyok, ártatlan vagyok.

*

Soós bíró fiával, a ki pénzügyi számtiszt, ma reggel átadta a vizsgálóbírónak a vizsgálat iratait. Eppen ez időben folyt a feljelentő *Schlesinger* bünperének tárgyalása, akit család miatt 14 napi fogságra ítélték.

Budapest, febr. 10. (Saj. tud. táv.) *Zsitvay* Leó kuriai bíró, a budapesti törvényszék elnöke úgy nyilatkozott a Soós ügyében, hogy bár régebben volt tudomása Soós inkorrekt manipulációjáról, de konkrét feljelentés hiányában elene már intézkedést nem tehetett, mint-hogy a fontosabb működési posztókból elhelyezte felelősségi eladónak. Mikor pedig figyelmeztette Soóst az ellene támasztott vádakra, Soós azt felelte: *hogy ha igaznak véli méltóságod e bírói*

méltósággal össze nem férhető vádakot, rendelkezésére bocsátom állásomat.

A későbbi vádak után nyugdíjazni akarták Soóst, de akkor azt kérte, hogy várják meg a fizetésrendezését.

Az ügyvédi kamara panaszaira sem lehetett ellene eljárást indítani, míg konkrét följelentést nem tettek ellene.

Most aztán a rendőrség vizsgálata nyomán *Gegus* főügyész indította meg a vizsgálatot.

Budapest, febr. 10. (Saj. tud. táv.) *Zsitvay* elnök úgy vélekedik, hogy még korai a lapok híresztelése, mert Soós esetleg tisztázhatja azzal magát, hogy *Schwarz* a tudta nélkül használta nevét zsarolásra.

REGENY-CSARNOK.

Tüzzel-vassal.

Irta: Sienkiewicz Henrik. 195

Ilyen módon ártatlan emberek is pusztultak el, a mi folytán a választások komolysága és méltósága nagy csorbát szenvedett, annál is inkább, mert az akkori idők szokása szerint nem sokat adtak a rendre, ajózságra és a méltóságos viselkedésre sem. A „propter securitatem loci” kirendelt tanácsos a folytonos zavarásokban, mikor minden legkisebb alkalommal verekedés keletkezett, nem tudta hatalmát érvényesíteni. És amíg a jóérzésű emberek, akik aggódtak a haza sorsa felett, haragudtak e rendbontások miatt, a könnyűvértűek, a játékosok és a verekedők elemekben érezték magukat a folytonos verekedésben és ivásban és úgy tekintették ezt az időt, mint az aratás idejét és igyekeztek is mindenképpen kihasználni.

Azt éppen nem lehet mondani, hogy *Sagloba* ezeknek a vezérek volt volna, pedig lovagi híre, a telhetetlen torka és páratlan élti nyelve előkelő szerepet biztosítottak neki. Időnként valóságos buskomorságba esett, bezárkózott a szobájába vagy a sátrába és nem mutatkozott, ha előjött is, igen haragos és veszekedő kedvében volt. Ilyen kedélyállapotban az is megtörtént, hogy *Dunerevskit* erősen megsértette, csupán azért, mert meneközben a kardjával meglökte. Ilyen időben csak *Wolodyjovskit* türtte meg maga mellett, akinek aztán elpanaszolta, hogy *Skrzetuski* és a szegény hercegnő után elipeszti magát.

— Mi elhagytuk őt, Mihály! — szolt ilyenkor. Mint árulók hagytuk őket annak a gazembernek a kezei között. És ti nem menthetitek magatokat a közügyekkel. Mondd, Mihály, mi történeti vele?

Hiába magyarázgatta *Wolodyjovskit*, hogy ha nem történik a pilawicei szerencsétlenség, felkeresték volna a szerencsétlen lányt, de most, amikor a *Chmielnickij* táborra áll köztük, ez lehetetlen volt már. A nemes vigasztalhatatlan maradt, csak dühösebb lett és folyton azon káromkodott, hogy a világ most csupa gyerekeskedésből áll.

Ezek a rohamok azonban csak rövid ideig tartottak. Rendesen utána aztán úgy ivott *Sagloba*, hogy az elmulasztott időt is kipótolja. A legtöbb időt a kocsmákban töltötte, eegypár híres ivó és kéteshírű lány társaságában. Mihály lovag pedig mindenben hű társa volt.

Mihályban, kiténő katoná és tiszt léte sem volt éppen sok a komolyság. Ugy fogta föl a köztársaságnak tartozó kötelességét, hogy megteszi a magáét ott, ahol kell, a többi aztán nem érdekelte, a közügyekhez meg egy sem értett sokat. A hadi szerencsétlenséget fájlalta, de az eszébe se jutott, hogy ez a rendtelenség, torzalkodás és veszekedés éppen annyit árt a hazának, mint egy vereség. Szóval könnyelmű ember volt, aki belekerülve a nagyvárosi életbe, elmerült abban és vakon követte mesterét, *Saglobát*. *Sagloba*ival és több nemessel, akiknek *Sagloba* poharazás közben hihetetlen dolgokat regélt, szerte csatangolt, párhiveket szerzett

Károly hercegnek, ivott velök, ahol aztán kellett, ott megvédte *Saglobát*. Ugy barangoltak a választás helyén és a városban ide-oda, mint a legyek. Voltak *Nieporentben*, *Jablounában*, minden lakomán és ebéden megjelenetek, akár a mágánoknál, akár a kormacákban. Mindent mindent átéltek. Mihályban dolgozott a virtus, meg akarta mutatni, hogy az ukrániai nemesség különb a többinél. Kalandott keresve lovagoltak mindenfelé, még a lencicziakat is felkeresték, akik pedig híres verekedők voltak s azonfelül a gyűlölt *Domokos* herceg emberei. Egyáltalán mindig a leghírhedtebb verekedőkkel kezdtek ki.

— Te, *Sagloba*, — mondogatta Mihály, — készítsd elő a verekedést. Én aztán helytállok.

(Folyt. köv.)

KÖZGAZDASÁG.

Czipészeti szakképzés Hamburgban.

Hamburgban folyó év július havában, mint ottani főkonzulátusunk jelenti, a czipészipartestület kezdeményezésére czipészeti szakképzést terveznek; védnöke a kiállításnak az ottani polgármester.

A kiállítás csoportbeosztása a következő lesz:

I. Tanoncz-munkák, II. Mester munkái, III. Csizmaszár-készítés, IV. Bőrnevelők, V. Kapták, szerszámok, VI. Varró- és segédgépek, VII. Szükségleti cikkek, VIII. Szakiskola, mesteri tanfolyamok, IX. A lábbeli történelmi fejlődése.

Külföldiek az I. és II. csoportokat kivéve, minden csoportban kiállíthatnak, de a kiállítást rendező-bizottság a monarchiabeli résztvevőknek a két első csoportban is hajlandó a csoportos kiállítást megengedni.

A kiállítás intézője R. Esser bizottsági tanácsos Berlin, E. Alexanderstrasse 55.

Határidők.

	Budapest, febr. 10.
Buza októberre	8.01
Buza áprilisra	8.98
Tengeri	5.16
Rozs okt.	6.58
Zab ápr.	—
Káposzta, repce, aug.	6.96

Értéktőzsdé.

	Budapest, febr. 10.
Osztrák hitel	697.—
Magyar hitel	701.—
Allamvasut	—
Rimamurányi	509.50
Magyar jelzálog	472.—
Salgótarjáni	—
Wagon-kölcsön	—

Hivatalos árfolyamok

	a budapesti áru- és értéktőzsdén 1902. febr. 10-én.
Magyar aranyjárdék 4	129.—
Magyar koronajárdék	93.80
Magyar vasuti kölcsön aranyban 4/3	—
Magyar vasuti kölcsön ezüstben 2 1/2%	—
Magyar keleti vasuti államkötvény 1876-ból	—
Magyar földterhermentesítési kötvény 4%	99.75
Italmérési jog megváltási kötvény	—
Horvát szlavonföldterhermentési kötvény	99.50
Magyar nyereség-sorsjegyek-kölcsön	201.50
Tiszaszabályozás és szegedi sorsjegyek-kölcsön	161.50
Osztrák járdék papírban	100.60
Osztrák járdék papírban	100.60
Osztrák járdék aranyban	121.—
Osztrák járdék aranyban	101.50
Osztrák korona járdék	156.50
Osztrák államsorsjegyek	15.85
Osztrák magyar bank részvény	783.—
Magyar hitelbankrészvény	701.50
Osztrák hitelintézet részvény	95.40
Párisi vista	119.07
29 frankos arany (Napoleon'dor)	117.10
Németbirodalmi márka	239.82
Londoni vista	—
20 márkás arany	23.41

A szerkesztésért felelős:

Dr. VUCSKICS GYULA.

Nagyvárad város jogügyi és gazdasági ügyosztályától.

Árlejtési hirdetmény.

Nagyvárad város tanácsától nyert megbízás folytán a városi székház villanyvilágításához szükséges vezetékek, csillárok és világítótestek szállításának és szerelésének vállalat utján leendő biztosítására f. évi márczius 4. napján d. e. 10 órakor a városház nagytermében zárt ajánlati versenytárgyalást tartok.

Ajánlatot csakis írásban, zárt ajánlat utján lehet tenni s ajánlattevő köteles a 34000 koronára előírányzott munkák ajánlati mintáit és eme versenytárgyalás feltételeit megszerezni és az ajánlati mintákba az egyes munkanemek egységárait kitölteni, valamint az ajánlati feltételekben előírt összes követelményeket betartani.

A székház tervei hivatalos órák alatt a városi mérnöki hivatal helyiségeiben megtekinthetők. Az ajánlati minták és feltételek ugyanitt 5 koronáért szerzethetők meg.

Ajánlattevők kötelesek az előírányzati összeg 5 százalékának megfelelő 1700 korona értékű készpénzt vagy óvadékképes értékpapírt ajánlatukhoz mellékelni, mely összeg a vállalkozó részéről a szerződés megkötése előtt 10 százalékra kiegészítendő.

Kötelesek továbbá a versenytárgyalási feltételeket aláírva mellékelni és ajánlatukban külön is kijelenteni, hogy eme feltételeket ismerik és határozmányainak magukat felületlenül alá ívetik.

Árlejtőt tett ajánlata azonnal, Nagyvárad város azonban csak az árlejtés eredménye felett hozandó határozatának jogerőre emelkedésével kötelezi.

Nagyvárad, 1903. év február hó 6.

Komlóssy József, s. k.

146

jogügyi és gazdasági tanácsnok.

Lelkészek, tanítók, katolikus egyesületek, keresztyén szövetkezetek pártfogásába ajánljuk

Helvey Lajos dr. könyvét:

A

Vasárnap délután

czimű pompás népies elbeszélés-kötetet. A derék könyvecskének minden plebánia és iskola könyvtárában, valamennyi egyesületünk és szövetkezetünk asztalán helyet kell foglalnia. Ára postai bérmentes küldéssel egy korona. Pénz előzetes beküldése mellett megrendelhető a szerző czimén, Budapest, VIII. Szentkirályi-utca 28/a.

Kiadó lakás.

A Kossuth-utcai Mezey-házban a II-ik emeleten egy **6 szobás utcai lakás** f. évi május 1-től kiadó.

Bővebbet a házmesternél.

180.

Három magtár

azonnal kiadó a
**Biharmegyei kereskedelmi, ipar- és
terményhitelbank**

Nag. Teleky-utcai házában.

306

Szabó és Hajnal

fűszer-, csemege- és vadkereskedése
NAGYVÁRAD, FŐ-UTCZA.
Városi és vidéki telefon 251. sz.

117

Mélyen tisztelt vevőinknek szives tudomására hozzuk, hogy eddigi üzletünket modern berendezéssel és új helyiség hozzávételével kibővítettük, valamint fűszer-, csemege-raktárunkat is jóval megnagyobbítottuk, úgy, hogy a legnagyobb igényeknek is megfelelhessünk, még azon nagyvárosias szokást is behoztuk, hogy igen tisztelt vevőink kényelmére a megrendelendő árukat naponta kétszer, délelőtt és délután, saját e célra készített fogatunkkal hazaküldjük. Kérjük úgy a helybeli, mint a vidéki vevőinket, b. látogatásaikkal és megrendeléseikkel megtisztelni. — Magunkat ajánlva, maradtunk

tisztelettel

SZABÓ és HAJNAL.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.

SZENT LÁSZLÓ KÖNYVNYOMDA

Nagyvárad, Apáca-utca 3. szám.

Művek

folyóiratok, hírlapok,
vonalzatok,
gazdasági nyomtatványok,
egyházi, községi
és egyéb
hivatalos nyomtatványok,
körlevelek,
levélborítékok.

Elvállal és készít:

izléses kivitelben
mindennemű

nyomdai munkákat
jutányos árak mellett.

Vidéki rendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Levélfejek,

számlák, falragaszok,
báli meghívók,
tánczrendek, étlapok,
naptárak,
palaczkfeliratok,
névjegyek,
gyászlapok
stb. a nyomdai szakba
vágó nyomtatványok
készítése.

A lat. és gör. szert. kath. egyházmegyei nyomtatványok
raktára.

Hirdetések felvételnek a kiadóhivatalban.